

**RAPORT KOŃCOWY Z KONSULTACJI PRZEPROWADZONYCH NA POLECENIE
WOJEWODY POMORSKIEGO W TEMACIE OCZEKIWANYCH ZMIAN
W USTAWIE Z DNIA 11 WRZEŚNIA 2015r. O OSOBACH STARSZYCH**

AUTORKA OPRACOWANIA: ANITA RICHERT-KAŻMIERSKA

SPIS TREŚCI

1.	PRZYJĘTA METODYKA KONSULTACJI.....	2
2.	ZMIANY ZAPROPONOWANE W TRAKCIE KONSULTACJI	2
2.1.	ZAKRES ZMIAN	2
2.2.	OBSZARY TEMATYCZNE	3
2.3.	ODPOWIEDZIALNOŚĆ INSTYTUCJONALNA.....	4
3.	PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W PROCES KONSULTACJI	4
4.	PODSUMOWANIE	5
5.	RAPORTY CZĄSTKOWE.....	5
5.1.	POWIAT CHOJNICKI	5
5.2.	POWIAT GDAŃSKI	7
5.3.	POWIAT KOŚCIERSKI.....	9
5.4.	POWIAT KWIDZYŃSKI	10
5.5.	POWIAT LĘBORSKI.....	13
5.6.	POWIAT STAROGARDZKI	13
5.7.	POWIAT SZTUMSKI	15
5.8.	POWIAT TCZEWSKI	15
5.9.	MIASTO GDYNIA	15
5.10.	MIASTO SŁUPSK.....	16
5.11.	POMORSKA WOJEWÓDZKA RADA SENIORÓW/ REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO	17
5.12.	POMORSKA DELEGATURA OBYWATELSKIEGO PARLAMENTU SENIORÓW	18
5.13.	PRZEDSTAWICIEL NIEZALEŻNEGO SAMORZĄDNEGO ZWIĄZKU FUNKCJONARIUSZY I PRACOWNIKÓW WIĘZIENICTWA W CZARNYM	21

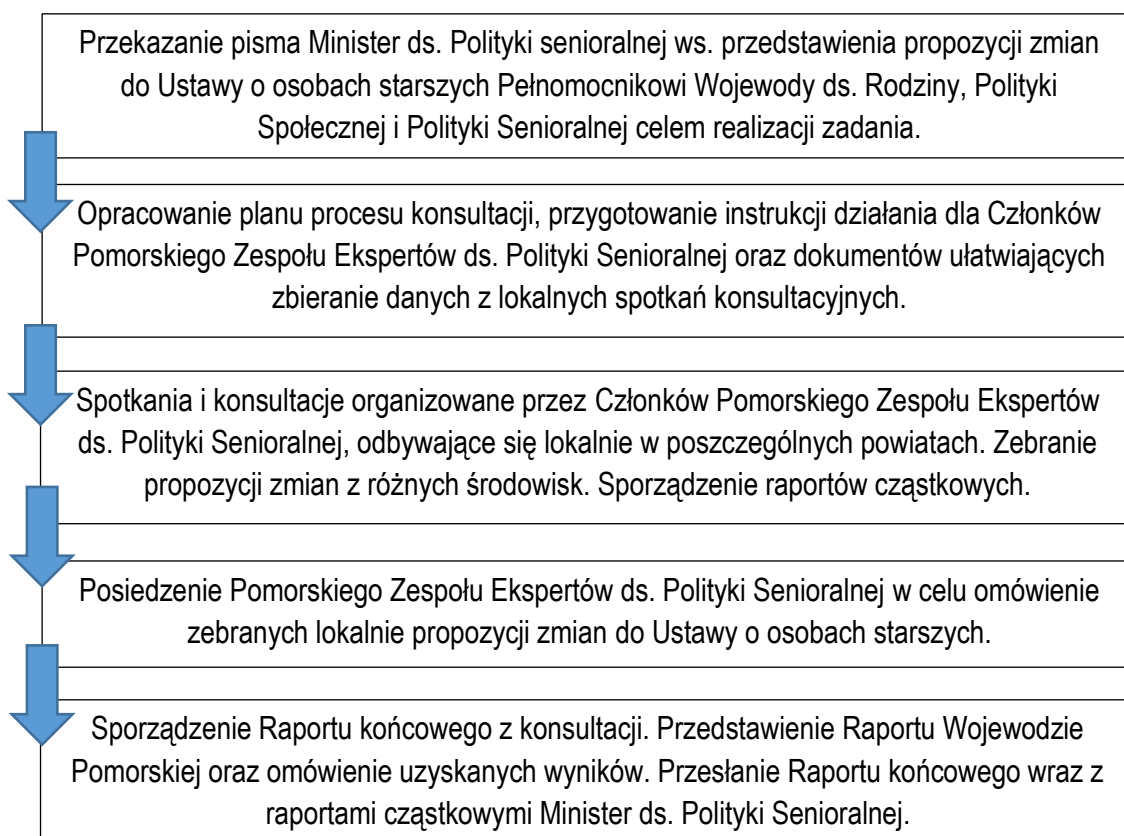
1. PRZYJĘTA METODYKA KONSULTACJI

Osoba koordynująca proces konsultacji w województwie pomorskim: Anita Richert-Kaźmierska Pełnomocnik Wojewody Pomorskiego ds. Rodziny, Polityki Społecznej i Polityki Senioralnej

Koordynatorzy konsultacji na poziomie powiatów: Członkowie Pomorskiego Zespołu Ekspertów ds. Polityki Senioralnej powołanego przez Wojewodę Pomorską w dniu 23 stycznia 2025r.

Termin konsultacji: 20.03.2025-30.04.2025

W proces konsultacji zaangażowano możliwie wiele środowisk: seniorów, przedstawicieli organizacji pozarządowych, rady seniorów oraz samorządowców. Celem przyjętej metody rozproszenia instytucjonalnego i terytorialnego konsultacji, było uzyskanie szerokiego wachlarza opinii. Równocześnie – dla zapewnienia spójności prowadzonych lokalnie inicjatyw – przygotowano precyzyjne instrukcje i zastosowano zunifikowany formularz umożliwiający syntezę uzyskanych opinii, ocen i rekomendacji. Koordynatorzy konsultacji na poziomie powiatów na wspólnym spotkaniu prezentowali uzyskane opinie oraz wyrażali własne spostrzeżenia i sugestie w temacie pożądaných zmian w omawianej Ustawie.

2. ZMIANY ZAPROPONOWANE W TRAKCIE KONSULTACJI

2.1. ZAKRES ZMIAN

W procesie konsultacji uwidoczniły się trzy główne podejścia do zadania: 1) akceptacji dla prac modyfikujących obecną ustawę, 2) oczekiwania przygotowania nowej, kompleksowej ustawy poświęconej szeroko pojętej polityce senioralnej oraz 3) odejścia od pomysłu „silosowej” ustawy senioralnej, na rzecz pogłębionego przeglądu istniejących aktów prawa i zagwarantowania w nich większej uważności sprawom seniorów.

Z raportów cząstkowych (które stanowią integralną część niniejszego raportu) wynika, że:

- osoby uczestniczące w konsultacjach odnosiły się precyzyjnie do poszczególnych paragrafów Ustawy sugerując zmiany w istniejących zapisach lub usunięcie/ uzupełnienie wybranych punktów o konkretne treści,
- dość powszechna okazała się negacja zasadności istnienia Ustawy o osobach starszych w jej obecnym kształcie i skupiania na drobnych korektach poszczególnych zapisów; jako alternatywę proponowano powstanie nowej, kompleksowej ustawy o nowej nazwie np. Ustawa o polityce senioralnej,
- wśród propozycji pojawiało się także odejście od tworzenia ustawy dedykowanej sprawom senioralnym, a w zamian dokonanie szerokiego audytu istniejących aktów prawnych pod kątem uwzględniania w nich spraw osób starszych i wyzwań związanych ze starzeniem się polskiego społeczeństwa.

2.2. OBSZARY TEMATYCZNE

W trakcie konsultacji uczestnicy wskazywali wiele tematów, jakie powinny zostać uwzględnione w nowej Ustawie o osobach starszych/ Ustawie o polityce Senioralnej. Szczegółowe zestawienie znajduje się w raportach cząstkowych, które stanowią integralną część niniejszego raportu.

Wśród najczęściej wymienianych znalazły się:

- zmiana obowiązującej definicji „osoby starszej”, i co za tym idzie ujednolicenie dostępu do systemu wsparcia seniorów jeżeli warunkiem jest określona granica wieku (zwracano uwagę, że poszczególne programy, w tym stanowiące lokalnie, dość swobodnie określają cezurę wieku jako 60+, 65+, 70+, 75+, 80+ itp.),
- zdefiniowanie praw podstawowych osób starszych w Polsce (w zakresie dostępności do infrastruktury publicznej, usług systemu ochrony zdrowia, systemu pomocy społecznej, prawa do pracy i usług społecznych, w tym usług opiekuńczych itp.) i ustanowienia mechanizmów kontrolnych zapewniających ich przestrzeganie w społeczeństwie,
- potrzeba okresowego przeprowadzania zunifikowanej (wedle określonych wytycznych) diagnozy sytuacji i potrzeb (!) osób starszych na poziomie gmin i powiatów oraz międzysektorowych konsultacji w tym zakresie,
- gwarancja bezpłatnego wsparcia osób starszych, szczególnie w kontekście cyberzagrożeń, naruszeń praw konsumenckich itp.,
- ustanowienia mechanizmów (uprawnienia, finansowanie, narzędzia) zapewniających koordynację działań w ramach polityki senioralnej na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- zapewnienia trwałego finansowania działań dla szeroko pojętej polityki senioralnej,
- wzmocnienie priorytetu dla działań z zakresu przeciwdziałania przemocy wobec seniorów (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej i tzw. chłodnej),
- doprecyzowanie definicji ageizmu oraz opracowanie systemu monitorowania zjawiska i katalogu kar dla osób i instytucji dopuszczających się ageizmu,
- wsparcia opiekunów osób starszych, w tym członków rodziny zmuszonych do rezygnacji z aktywności zawodowej w związku ze sprawowaniem opieki nad seniorem,
- ustawowe zagwarantowanie tworzenia na wszystkich szczeblach samorządu oraz przy Ministrze ds. Polityki Senioralnej organów konsultacyjnych i doradczych, tj. rad seniorów i/lub rad do spraw seniorów.

2.3. ODPOWIEDZIALNOŚĆ INSTYTUCJONALNA

Uczestnicy konsultacji podkreślali, że polityka senioralna stanowi zadanie interdyscyplinarne i powinna być realizowana na wszystkich poziomach samorządu terytorialnego oraz na poziomie krajowym. W Ustawie o osobach starszych/ Ustawie o polityce senioralnej winny znaleźć się zatem zapisy:

- zobowiązujące poszczególne organy władzy państwowej i samorządowej/ instytucje/ organizacje do podejmowania określonych działań,
- jednoznacznie wskazujące które działania mają charakter obligatoryjny, a które fakultatywny,
- przyznające poszczególnym organom władzy państwowej i samorządowej/ instytucjom/ organizacjom uprawnienia oraz gwarantujące finansowanie do realizowania takich zadań,
- umożliwiające i zachęcające do działań w partnerstwie publiczno-prywatnym,
- zapewniające komplementarność działań przypisanych jako zadania poszczególnych organów władzy państwowej i samorządowej/ instytucji/ organizacji (z zachowaniem zasady subsydiarności),
- gwarantujące koordynację realizowanych działań na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym (m.in. poprzez ustanowienie pełnomocników posiadających wiedzę i doświadczenie niezbędne do realizacji swoich zadań),
- umożliwiające skuteczny, komparatywny monitoring oraz ewaluację efektów.

3. PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W PROCES KONSULTACJI

Z raportów cząstkowych oraz dyskusji jaka odbyła się na posiedzeniu Pomorskiego Zespołu Ekspertów ds. Polityki Senioralnej wynika, że w procesie konsultacji zmian w Ustawie o osobach starszych wzięło udział ponad 350 osób z terenu województwa pomorskiego.

W konsultacjach uczestniczyli m.in.:

- przedstawiciele władz gminnych i powiatowych z terenu województwa pomorskiego,
- członkowie Pomorskiego Zespołu Ekspertów ds. Polityki Senioralnej powołanego przez Wojewodę Pomorską 23.01.2025r.,
- Pomorskie Forum Rad Seniorów – przedstawiciele pomorskich gminnych i powiatowych rad seniorów,
- Pomorska Wojewódzka Rada Seniorów – przedstawiciele środowiska naukowego, Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Rad Seniorów oraz organizacji pozarządowych wskazanych przez Pomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego,
- Pomorska Delegatura Obywatelskiego Parlamentu Seniorów,
- przedstawiciele Pomorskiego Forum Kobiet,
- Powiatowa Rada Seniorów w Chojnicach,
- Kwidzyńska Rada Seniorów,
- Miejska Rada Seniorów w Czarnem,
- Gminna Rada Seniorów w Lęborku,
- Gminna Rada Seniorów w Łebie,
- przedstawiciele uniwersytetów trzeciego wieku działających na terenie województwa pomorskiego,
- Seniorzy – uczestnicy zajęć w wybranych Klubach Senior+,
- kierownicy i pracownicy wybranych gminnych ośrodków pomocy społecznej,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów, w tym: Stowarzyszenia Aktywni Seniorzy AS, Związku Emerytów i Rencistów, Związku Emerytów i Inwalidów, Fundacji FOSA,

— przedstawiciele placówek oświatowych realizujących projekty międzypokoleniowe.

4. PODSUMOWANIE

- 1) Ustawa o osobach starszych w obecnym brzmieniu nie spełnia swojej roli. Jedyne jej zapisy dotyczą definicji osoby starszej oraz obowiązku sprawozdawczego na temat sytuacji osób starszych. Doświadczenie pokazuje, że efektywność sprawozdawczości do której obliguje ustawa jest niska, m.in. brak jednolitości w sprawozdawaniu, dane mają charakter historyczny, użyteczność zebranych danych jest niska (nie służą jako wytyczne do zmian w aktualnych dokumentach programujących politykę senioralną). Należy rozważyć zmianę definicji osoby starszej: zarówno w perspektywie granicy wieku od której umownie zaczyna się starość, jak również ujednolicenia stosowanego opisu w różnych aktach prawnych i programach dedykowanych osobom starszym.
- 2) Konsultacje pokazały, że nawet w środowisku osób/ organizacji działających na rzecz seniorów (rady seniorów, organizacje pozarządowe itp.) wiedza na temat istnienia Ustawy oraz jej zapisów jest niewielka. Po zapoznaniu się z jej treścią, u uczestników konsultacji pojawiało się najczęściej rozczarowanie z powodu braku merytorycznych odniesień w zapisach ustawowych do realnej sytuacji osób starszych. Nazwę ustawy określano jako co najmniej myłą.
- 3) Z jednej strony uczestnicy konsultacji wyrażali oczekiwanie powstania ustawy kompleksowo zajmującej się tematyką spraw senioralnych i wskazywali szereg obszarów jakie powinna poruszać (ustawa o polityce senioralnej), z drugiej – wskazywali na potrzebę przeglądu istniejących aktów prawnych w których sprawy ważne dla osób starszych są uregulowane i zebrania ich w swego rodzaju repozytorium.
- 4) Naczelnym oczekiwaniem wyrażanym w trakcie konsultacji było zapewnienie koordynacji różnorodnych działań podejmowanych w ramach szeroko pojętej polityki senioralnej: zarówno tych realizowanych przez różne typy podmiotów (prywatne i publiczne), przypisane dziedzinowo różnym sektorom życia społecznego (np. ochrona zdrowia i polityka społeczna), jak i na różnych poziomach (lokalnym, regionalnym i ogólnokrajowym).

5. RAPORTY CZĄSTKOWE

5.1. POWIAT CHOJNICKI

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Art. 5 pkt 2 Sytuacja dochodowa, warunki bytowe, w tym warunki mieszkaniowe — wskazane budownictwo parterowe, najlepiej kompleksowe lub chociażby budynki z windami	Likwidacja barier architektonicznych, między innymi nałożenie obowiązku na instytucje montowania wind, drzwi ułatwiających wejście lub wjazd wózkiem
Art. 5 pkt 2 Stan zdrowia i jego uwarunkowania oraz jakość życia związana ze zdrowiem, w tym dostępność do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych — zwiększona dostępność do lekarzy specjalistów: kardiologów, ortopedów, neurologów, diabetyków, psychiatrów — zwiększenie dostępności środków na rehabilitację zaraz po zdarzeniu i opiekę długoterminową	Każdy senior cierpi na jakieś choroby przewlekłe, dlatego system opieki nad pacjentem powinien uwzględniać systematyczność wizyt u specjalistów w miarę potrzeb, zamiast sztywno planowanych, najczęściej raz do roku. Rozszerzenie działań pielęgniarstwa środowiskowych, jak na przykład odbycie obowiązkowej wizyty i holistyczna opieka nad pacjentem w czasie do 48 godzin po wyjściu ze szpitala. Im wcześniejsza rehabilitacja, tym lepsze rokowanie powrotu do sprawności i zdrowia.

Art.5 pkt 2 Dostępność i poziom usług socjalnych, w tym opiekuńczych — wymagana nowa opieka długoterminowa w nowym modelu – usługi świadczone przez opiekunki zatrudniane na stałe z nadzorem pielęgniarstwa	Potrzeba świadczenia usług pielęgniarstwa i higienicznych jest niezbędna.
Art. 5 pkt 2 Wnioski i rekomendacje dotyczące przyszłych zadań i inicjatyw, które należy podjąć w celu kształtowania warunków godnego i zdrowego starzenia się — np. większa czcionka w napisach na produktach spożywczych, chemicznych i farmakologicznych — nałożenie na samorządy terytorialne obowiązku organizacji 1-2 spotkań w roku ze specjalistami – kardiolog, diabetolog, psychiatra, neurolog i innymi specjalistami	Współpraca z organizacjami formalnymi i nieformalnymi seniorów oraz jednostkami organizacyjnymi gminy. Zbyt małe literki utrudniają seniorom rozpoznanie produktu. Profilaktyka dla seniorów.
Dostęp do środków na realizację zadań – budżet gminy, projekty, konkursy. Propozycja stworzenia w gminie stanowiska – komórki zajmującej się wyłącznie osobami starszymi, która też w szerszym zakresie będzie pomagała w pisaniu wniosków /między innymi na dotacje, konkursy/, będzie odpowiedzialna za współpracę, planowanie, monitoring, będzie śledziła przepisy prawne i ich zmiany.	Wiele jednostek organizacyjnych gminy /DDP/ŚDS, ośrodki wsparcia seniorów/realizuje zadania i działania skierowane do osób starszych, dlatego koordynowanie wspólnych działań wpisanych w strategię gminne i statuty będzie działaniem skutecznym, kompleksowym, określi realizację osiągnięcia założonych wskaźników i możliwość planowania- monitoring. W organizacjach senioralnych często brak kadry zajmującej się pisaniem wniosków, oraz brak środków finansowych w celu zlecenia osobom z zewnątrz.
Wykluczenie cyfrowe - widoczny podział seniorów na osoby z dostępem do sieci internetowej i nowoczesnych form komunikacji (smartfony) oraz na osoby bez takich możliwości, słaba orientacja w ich obsłudze. Zagrożenia w sieci.	Dotarcie do seniorów, pomoc i wsparcie w obsłudze telefonów i komputerów oraz sprzętu do teleopieki. Konieczna ciągła informacja o zagrożeniach w cyberprzestrzeni.
Możliwość uczestnictwa seniorów w dużych projektach gminnych – np. zatrudnienie seniorów w ramach tzw. srebrnej gospodarki.	Zaangażowanie, aktywizacja i udział seniorów w projektach realizowanych w gminie poprzez wykonywane wcześniej zatrudnienie i doświadczenie.
Zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej – w tym opieki długoterminowej i geriatrycznej. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia i rozwijanie usług społecznych, dostosowanych do aktualnych potrzeb osób starszych. Realizacja programów rządowych i samorządowych przez okres całego roku – 12 miesięcy.	Zadanie pojawia się w prawie każdej ankiecie i strategii. Programy rządowe realizowane są zazwyczaj od marca lub kwietnia a kończą się w listopadzie co niekorzystnie wpływa na kompleksowe i systematyczne wsparcie osób starszych w rehabilitacji.
Stworzenie warunków do włączenia jeszcze większej liczby osób starszych w aktywności społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów z obszarów z ograniczoną dostępnością do różnorodnej oferty zajęć, dostosowanej do potrzeb lokalnej społeczności.	Potrzeba włączenia osób starszych z terenów wiejskich.
Leczenie, rehabilitacja i profilaktyka dla osób starszych skierowana jest do osób ,które ukończyły 60 rok życia.	Prawo do korzystania z poszczególnych świadczeń powinien określać stan zdrowia a nie wiek np. od 65+,70+ lub 75+ oraz sytuacja materialno-bytowa i rodzinna.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICZY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Czersku ; termin 14-25 marzec 2025 r, spotkanie indywidualne ze studentami, rozmowa telefoniczna
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Chojnicach; termin 14-25 marzec 2025 ., spotkanie indywidualne ze studentami, rozmowa telefoniczna
Powiatowa Rada Seniorów w Chojnicach ;termin 14-25 marzec 2025 r., spotkanie członków Rady,indywidualne rozmowy telefoniczne, informacje na grupie WhatsApp
Starostwo Powiatowe w Chojnice: termin 14-27 marzec 2025 r., W-ce Starosta, pracownik Wydziału Spraw Obywatelskich Starostwa Chojnice
Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów koło terenowe Czersk;termin 14-25 marzec 2025 r.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Jolanta Lipska

5.2. POWIAT GDAŃSKI

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Ustawa o osobach starszych powinna zostać zmieniona na Ustawę o polityce senioralnej.	Polityka senioralna to ogół celowych działań organów administracji publicznej wszystkich szczebli oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się. Ustawa z roku 2015 ma bardzo zawężony zakres gdyż określa li tylko zakres monitorowania i przedstawiania informacji o sytuacji osób starszych przez podmioty uczestniczące w realizacji tego zadania oraz źródła jego finansowania. Nie obejmuje i nie określa precyzyjnie zadań dla samorządów a zadanie to zostało zapisane w Ustawie o samorządach gminnych którym zwiększono zakres współpracy. Dla przykładu powinien pojawić się zapis dot. powoływania Rad Seniorów. Rada gminy, z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk, może utworzyć gminną radę seniorów. Rady seniorów to ciała kolegialne o charakterze doradczym , konsultacyjnym , opiniotwórczym której zadaniem jest wspieranie Rady gminy w realizacji polityki senioralnej oraz pobudzania aktywności osób starszych w społeczności lokalnej.
Ustawa o polityce senioralnej Obecnie art.5 ustawy o OS	Rozszerzenie Art.5 Ustawy o OS Osoby starsze coraz częściej są ofiarami przemocy — Powinien obejmować procedurę Niebieskiej Karty. — Monitorowanie Niebieskiej Karty wśród osób starszych. — Ageizm i dyskryminacja ze względu na wiek czy niepełnosprawność (w tym informacje medialne dot. zapobiegania terapii daremnej odstępowanie od leczenia u pacjentów przewlekłe chorych , sytuacja na SOR) . Najczęściej dotyczy to ludzi starszych. — Wykorzystywania ograniczeń i niepełnosprawności seniorów do podpisywania umów wieloletnich wykorzystując obecność seniora w placówce stacjonarnej (umowa zawarta na odległość online jest możliwa do rozwiązania z terminie do 14 dni).

	Jest to sytuacja dotycząca braku transparentności umów które są zawile i niezrozumiałe, zatajania zapisów umów, pozbawiania wydawania kompletu dokumentów (są archiwizowane, podpis złożony na tablicie) prowadzących do braku możliwości odstąpienia od umów (jedyny wyjątek stanowi ubezwłasnowolnienie osoby postanowione prawomocnym wyrokiem sądu). Stanowi to duży problem dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz pracowników OPS-ów przejmujących opiekę nad sobą starszą. Nikt nie może być dyskryminowany z jakiegokolwiek przyczyny.
Ustawa o polityce senioralnej	Można zastosować nomenklatury i obecnie obowiązujące nazewnictwo np. usługi socjalne kojarzone z osobami korzystającymi ze świadczeń socjalnych zamienić na usługi społeczne bądź dookreślające opiekuńcze, asystentury, bon senioralny itp.
Ustawa o polityce senioralnej	Obecnie Art. 5.2 Zawiera informacje o sytuacji osób starszych. Zapis powinien być rozszerzony o informacje w jaki sposób osoby starsze podejmują działania w zakresie aktywizacji , integracji, wolontariatu oraz podejmowania działań i inicjatyw międzypokoleniowych.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
Gmina Przywidz Konsultacje odbyły się w formie rozmów osobistych oraz wiadomości mailowych: — Katarzyna Zielke – Paprocka – Kierownik GOPS w Przywidzu podczas prowadzenia procedury Niebieskiej Karty — Uczestnicy; Klub Seniora „ Przywidzki Łabędź”, mieszkańcy Gminy Przywidz 60 lat i więcej Termin 24-28.03.2025
Gmina Kolbudy — Rozmowy indywidualne i grupowe z osobami starszymi 60 lat i więcej mieszkańcami Gminy Kolbudy sołectwa Kowale; 25 os grupa seniorów, uczestników zajęć w Klubie Seniora A Teraz My w Kowalach podczas trwania zajęć klubowych w dniu 31.03.2025 — Wysłano mailowo do GOPS Kolbudy dnia 23,03.2025 informację dot. konsultacji do Ustawy o OS z prośbą o zaproponowanie zmian – brak odpowiedzi
Gmina Pruszcz Gdański Wysłano mailowo do Zastępcy Wójta UG w Pruszczu Gd. dnia 23,03.2025 informację dot. konsultacji do Ustawy o OS z prośbą o zaproponowanie zmian - brak odpowiedzi
Gmina Trąbki Wielkie Konsultacje odbyły się w formie rozmów telefonicznych oraz wiadomości mailowych: — Przeprowadzono rozmowę telefoniczną z p. .Wiesławem K - seniorem, lokalnym liderem społeczności seniorów- nie otrzymano żadnych propozycji.. — Wysłano mailowo dnia 24.03.2025 do GOKSiR Trąbki Wielkie p. Dyrektor informację dot. konsultacji do Ustawy o OS z prośbą o zaproponowanie zmian - brak odpowiedzi — Wysłano mailowo dnia 24.03.2025 do Fundacji Fossa Prezes Alina Kaszkiel Suska informację dot. konsultacji do Ustawy o OS z prośbą o zaproponowanie zmian - brak odpowiedzi.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Jolanta Lipińska

5.3. POWIAT KOŚCIERSKI

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Wprowadza się ogólnopolską Kartę Seniora, uprawniającą osoby powyżej 60. roku życia do zniżek na usługi kulturalne, rekreacyjne i zdrowotne oraz preferencyjne warunki korzystania z instytucji publicznych.	Obecnie programy zniżkowe dla seniorów funkcjonują głównie na poziomie lokalnym miejskim. Ujednolicenie systemu oraz wprowadzenie ogólnopolskiej Karty Seniora pozwoli na łatwiejsze korzystanie z różnych form wsparcia przez osoby starsze, niezależnie od miejsca ich zamieszkania.
Jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są do organizowania corocznych konsultacji społecznych z udziałem organizacji senioralnych w celu dostosowania lokalnej polityki senioralnej do bieżących potrzeb osób starszych.	Seniorzy najlepiej wiedzą, jakie wsparcie jest im potrzebne. Wprowadzenie obowiązku organizowania konsultacji społecznych umożliwi skuteczniejsze dostosowanie działań do rzeczywistych wyzwań, z którymi borykają się osoby starsze.
Ministerstwo Cyfryzacji zobowiązane jest do organizowania bezpłatnych szkoleń z zakresu obsługi nowych technologii dla osób starszych, obejmujących m.in. korzystanie z internetu, aplikacji mobilnych oraz usług e-administracji.	W dobie cyfryzacji wielu seniorów ma trudności z korzystaniem z nowoczesnych technologii. Edukacja cyfrowa pozwoli im na większą samodzielność oraz ułatwi dostęp do usług publicznych i prywatnych.
Wprowadza się system wsparcia dla osób starszych w sytuacjach kryzysowych, obejmujący specjalne procedury ewakuacyjne, dedykowaną pomoc w czasie klęsk żywiołowych oraz wsparcie psychiczne w sytuacjach zagrożenia życia	Osoby starsze są szczególnie narażone na skutki kryzysów, takich jak klęski żywiołowe, a ich mobilność i zdolność reagowania w sytuacjach zagrożenia mogą być ograniczone. Tworzenie dedykowanych procedur zapewni im odpowiednie wsparcie i bezpieczeństwo.
Wprowadza się stworzenie ogólnokrajowego centrum wsparcia technologicznego, które udziela porad dotyczących obsługi urządzeń elektronicznych oraz aplikacji dedykowanych seniorom.	Wielu seniorów ma trudności z adaptacją do technologii. Stworzenie specjalistycznych centrów, które oferują wsparcie w zakresie technologii, pozwoli osobom starszym łatwiej wprowadzić się do cyfrowego świata, co ułatwi im życie codzienne.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICZY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
Proponowane zmiany w Ustawie o osobach starszych zostały skonsultowane z osobami starszymi (powyżej 60. roku życia), a w szczególności z uczestnikami programów Senior+. Konsultacje miały miejsce w dniach 17-20 marca 2025 roku. W spotkaniach wzięło udział łącznie 60 osób – seniorów uczestniczących w Klubach Senior+ z terenu Powiatu Kościerskiego (Gmina Stara Kiszewa – Lipy) oraz Powiatu Starogardzkiego (Gmina Zblewo – Pinczyn). Spotkania odbyły się bezpośrednio w Klubach Senior+ w lokalnych społecznościach, gdzie seniorzy mieli możliwość zapoznania się z proponowanymi zmianami w ustawie i wyrażenia swoich opinii. W trakcie spotkań prowadzone były dyskusje oraz zbierane sugestie i uwagi, które zostały uwzględnione przy opracowywaniu ostatecznej wersji propozycji zmian.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Aleksandra Lipska

5.4. POWIAT KWIDZYŃSKI

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Propozycja wypisania szeregu ważnych obszarów oraz wskazania organu zobligowanego do koordynacji i realizacji wynikających z niej wniosków i rekomendacji.	W obecnej ustawie brak jest obszarów działań jak również uregulowań szeregu ważnych obszarów oraz wskazania organu zobligowanego do koordynacji i realizacji wynikających z niej wniosków i rekomendacji. Obowiązująca ustawa kładzie nacisk na monitorowanie, nie zaś jak oczekiwano, na ocenę sytuacji oraz wynikające z niej decyzje systemowe rządu. Obszary działania (przykłady): Program Korpus Wsparcia Seniorów, Rada ds. Polityki Senioralnej, Program Opieka 75+, Uniwersytety Trzeciego Wieku, Miejskie i Powiatowe Rady Seniorów, Usługi sąsiedzkie, Bon senioralny, Rozwój mieszkalnictwa wspomagane, Rozszerzenie koszyka usług, np. Centrum Opieki Wytchnieniowej, Dostosowywanie mieszkań do potrzeb osób starszych, Usługi długoterminowe, Rozwój systemowego wolontariatu senioralnego, Powołanie instytucji Rzecznika Praw Osób Starszych, Zintensyfikowanie starań na rzecz zmniejszenia rosnących obszarów ubóstwa w populacji seniorów, kontynuowanie działań w celu zaspokojenia uzasadnionych potrzeb zdrowotnych osób starszych, zarówno w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zagrożeń zdrowotnych i chorób, jak i leczenia oraz rehabilitacji, wprowadzania i rozpowszechniania nowych technologii poprawiających jakość życia ludności starszej wiekiem, w tym: budowa wind, by zlikwidować „niewolnictwo IV piętra”, prewencja w różnych formach, wydawanie poradników identyfikujących zagrożenia oraz promowanie wzorców zachowania się w sytuacji zagrożenia.
Sprawozdawczość co kwartał lub pół roku – sprawozdawczość	Obecnie realizacja ustawy niestety ogranicza się do sporządzenia corocznego ogromnego i obszernego raportu. Z perspektywy urzędnika państwowego, który sporządza różnego typu raporty, wymaga to nakładu pracy dużej rzeczy urzędników. Wpisane są również dane z istniejących już analiz. Raport jest dużym dokumentem trudnym do przeczytania, a tym bardziej analizy i wykorzystania w praktyce. Nowelizacja ustawy o osobach starszych, tak aby umożliwiała sprawną ewaluację i koordynację działań, m.in. poprzez wprowadzenie odpowiednich mierników i zwiększenie użyteczności i czytelności corocznej rządowej „Informacji o sytuacji osób starszych w Polsce”, Obecnie na mocy tej ustawy rząd zobligowany jest do przedstawiania corocznej informacji o sytuacji osób starszych w Polsce. Dokument ten przedstawia jednak informacje o działaniach instytucji publicznych i ma charakter sprawozdawczy, natomiast sytuacja osób starszych jako taka jest w niej ujęta jedynie w odniesieniu do działalności tych instytucji. W dokumencie tym nie umieszcza się informacji o potrzebach osób starszych ani prognoz co do skali tych potrzeb w nadchodzących latach. Potrzebne jest opracowanie nowej formuły prezentacji danych i wniosków.

Ujednolicenie kwestii dochodowych i możliwości korzystania ze wsparcia	Pilna potrzeba takiego ukształtowania i prowadzenia polityki senioralnej, która nie będzie różnicować osób starszych ze względu na ich sytuację ekonomiczną przez stygmatyzowanie jej beneficjentów i w kompleksowy sposób odpowie na różnorodne ich potrzeby.
Dodanie artykułu dotyczącego finansowania polityki senioralnej poprzez powstanie Funduszu Wsparcia Seniorów. Środki Funduszu przeznacza się na: — dofinansowanie usług opiekuńczych i asystenckich dla osób starszych, — rozwój programów aktywizacji społecznej i zawodowej seniorów, — wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych. — Fundusz zasilany z budżetu państwa, środków unijnych.	W obecnej ustawie brak jest zapisów dotyczących finansowania polityki senioralnej. Ustawa zobowiązuje państwo do prowadzenia polityki senioralnej, ale nie gwarantuje stałych źródeł finansowania działań na rzecz seniorów. Wobec tego należy wprowadzić fundusz senioralny z określonym minimalnym budżetem, który byłby przeznaczony na usługi opiekuńcze, zdrowotne i aktywizacyjne.
Dodanie artykułu dotyczącego dostępu do opieki zdrowotnej: Zagwarantowanie opieki zdrowotnej seniorów poprzez: — zapewnienie dostępu do lekarzy geriatrów i specjalistów, — stworzenia poradni geriatrycznych na terenie województwa, — utworzenie pododdziału geriatrycznego przez każdy szpital prowadzący oddział internistyczny.	W obecnej ustawie brak jest zapisów dotyczących dostępu do opieki zdrowotnej osób starszych. Te zmiany nadałyby ustawie realne znaczenie, wprowadzając konkretne prawa i obowiązki państwa, ale też i sam brak mechanizmów, które zapewniają seniorom priorytetowy dostęp do lekarzy i usług medycznych. Wobec tego należałoby skrócić kolejki do specjalistów dla osób 60+ poprzez dedykowane ścieżki leczenia. Należy również rozwinąć usługi opieki domowej i asystenckiej, które mogłyby być finansowanych przez państwo i samorządy. Wprowadzenie standardów opieki geriatrycznej w szpitalach.
Dodanie artykułu dotyczącego dostępu do usług opiekuńczych i mieszkalnictwa: System usług opiekuńczych 1) Gminy są zobowiązane do organizowania systemu usług opiekuńczych na rzecz osób starszych. 2) Usługi opiekuńcze mogą być świadczone w formie: — opieki domowej, — dziennych domów opieki, — mieszkań wspomaganych. 3) Seniorzy o niskich dochodach mają prawo do nieodpłatnych usług opiekuńczych, których koszty pokrywa budżet państwa.	W obecnej ustawie brak jest zapisów dotyczących dostępu do usług opiekuńczych i mieszkalnictwa na rzecz osób starszych. Należy ujednolicić system usług i mieszkalnictwa oraz jej formy.

Dodanie artykułu dotyczącego aktywizacji społecznej i zawodowej. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów 1) Gminy zobowiązane są do prowadzenia centrów aktywności senioralnej, które organizują bezpłatne zajęcia edukacyjne i integracyjne. 2) Pracodawcy zatrudniający osoby po 60. roku życia na część etatu otrzymują ulgę podatkową w wysokości 20% kosztów wynagrodzenia. 3) Tworzy się program mentoringu międzypokoleniowego, w ramach którego seniorzy mogą dzielić się wiedzą zawodową z młodszymi pracownikami.	W obecnej ustawie brak jest zapisów dotyczących aktywizacji społecznej i zawodowej. Propozycje zmian są już również zawarte w ustawie o promocji rynku pracy. Brak rozwiązań prawnych wspierających aktywizację zawodową osób starszych. Proponuje się np. wprowadzić ulgę podatkową dla firm zatrudniających seniorów (nowo zatrudnieni) w niepełnym wymiarze godzin. Warto byłoby wprowadzić programy mentoringowe, w których seniorzy mogą dzielić się wiedzą z młodszymi pracownikami.
Dodanie artykułu dotyczącego ochrony przed oszustwami i wykluczeniem cyfrowym Przeciwdziałanie oszustwom wobec osób starszych: 1) Policja i gminy prowadzą regularne kampanie informacyjne na temat metod oszustw skierowanych przeciwko seniorom.	W obecnej ustawie brak jest zapisów dotyczących Ochrony przed oszustwami i wykluczeniem cyfrowym. Obecnie zauważa się wzrost liczby oszustw skierowanych przeciwko seniorom (np. „na wnuczka”). Proponuje się prowadzenie kampanii informacyjnych w telewizji publicznej i mediach lokalnych. Surowsze kary dla osób wykorzystujących seniorów finansowo.
Dodanie artykułu dotyczącego wsparcia cyfrowego seniorów 1) Każda gmina jest zobowiązana do organizowania bezpłatnych kursów obsługi komputera i internetu dla osób starszych. 2) Usługi publiczne muszą być dostępne zarówno w formie cyfrowej, jak i tradycyjnej (stacjonarnie lub telefonicznie).	W obecnej ustawie brak jest zapisów dotyczących Wsparcia cyfrowego seniorów. Ustawa o osobach starszych z 2015 roku była bardziej dokumentem kierunkowym niż aktem wprowadzającym konkretne uprawnienia. Jej celem było określenie polityki senioralnej państwa, ale nie gwarantowała ona nowych świadczeń ani praw. Coraz więcej usług publicznych i bankowych przenosi się do internetu, co wyklucza wielu seniorów. Wprowadzenie obowiązkowych kursów obsługi nowych technologii dla seniorów, finansowanych z budżetu państwa. Utrzymanie tradycyjnych form obsługi (np. stacjonarnych placówek).
Dodanie artykułu dotyczącego wsparcia międzypokoleniowego poprzez: 1) Programy mieszkań międzypokoleniowych (np. dla studentów i seniorów). 2) System zachęt dla rodzin, które opiekują się starszymi osobami, np. ulgi podatkowe.	Ustawa nie zawiera przepisów wspierających integrację pokoleń. Brak jest sprecyzowanych i ogólnych działań międzypokoleniowych. Propozycja mogłyby być ogólnokrajowe programy mieszkań międzypokoleniowych (np. dla studentów i seniorów) oraz np. system zachęt dla rodzin, które opiekują się starszymi osobami, np. ulgi podatkowe.

ŚRODOWISKA, Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
W dniu 20 marca br. Anna Świątkowska, na zaproszenie Kwidzińskiej Rady Seniorów, wzięła udział w posiedzeniu ww. rady. Podczas spotkania przedłożyła zgromadzonym informację o rozpoczynanych pracach nad ustawą o osobach starszych i poprosiła zebranych o przekazywanie do dnia 28.03.2025 r. proponowanych zmian. Do dnia 28.03.2025 nie wpłynęły propozycje zmian ze strony Miejskiej Rady Seniorów.

W dniu 31.03.2025 zostały skonsultowane zmiany zaproponowane przez pracowników Wydziału Rozwoju, Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego z Zarządem Kwidzyńskiej Rady Seniorów oraz z Zarządem Powiatu Kwidzyńskiego

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Anna Świątkowska

5.5. POWIAT ŁĘBORSKI

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Art.5. p.2 - mobilność	Dzięki temu zapisowi można monitorować wiek osób prowadzących samochody, korzystanie ze środków komunikacji publicznej, samodzielność lub konieczność opieki przy dłuższym przemieszczaniu się itp.
Należy zmienić tytuł ustawy, poprzez sprecyzowanie, że dotyczy monitorowania i przedstawiania sytuacji osób starszych itd.	Tytuł „Ustawa o osobach starszych” jest myląca. Wskazuje na bardzo szeroki zakres regulacji a dotyczy jedynie monitorowania.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICZY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
W procesie konsultacji brały udział: Gminna Rada Seniorów Łębork a za jej pośrednictwem wszystkie organizacje wchodzące w skład Rady, Gminna Rada Seniorów Łeba, Klub Seniora BAZA i klub seniora Eduq - Łębork, kluby seniora przy bibliotece w Cewicach oraz Maszewie. Przesłano projekt ustawy e-mailem. Tylko jedna organizacja z Łęborka zgłosiła powyższy zapis i uwagę co do tytułu ustawy. Członkowie Rady, po przedyskutowaniu proponowanego zapisu uznali jego przydatność.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Ewa Kłosowska

5.6. POWIAT STAROGARDZKI

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Poprawa sytuacji finansowej seniorów Wprowadzenie corocznej waloryzacji świadczeń emerytalnych i rentowych według realnych kosztów życia seniorów, uwzględniającej m.in. wzrost cen leków, energii, usług zdrowotnych i żywności.	Obecne mechanizmy waloryzacji często nie nadążają za rosnącymi kosztami utrzymania, co prowadzi do zubożenia seniorów. Seniorzy wskazują, że ich emerytury nie pokrywają wydatków na leki i podstawowe potrzeby, zmuszając ich do oszczędzania na zdrowiu i jakości życia.
Wsparcie aktywności społecznej i kulturalnej seniorów Utworzenie funduszu aktywizacji seniorów, z którego dofinansowywane byłyby lokalne inicjatywy kulturalne, edukacyjne i integracyjne dla osób starszych, np. warsztaty, kluby seniora, spotkania międzypokoleniowe, zajęcia sportowe i rekreacyjne.	Aktywność społeczna i kulturalna ma kluczowe znaczenie dla zdrowia psychicznego i fizycznego seniorów. W wielu miejscowościach brakuje inicjatyw skierowanych do tej grupy, a koszty uczestnictwa w dostępnych wydarzeniach jest dla wielu seniorów zbyt wysoki. Dofinansowanie takich działań pozwoliłoby osobom starszym pozostać aktywnymi i przeciwdziałać ich wykluczeniu (większe ulgi, taksówka dla seniora).
Wsparcie aktywności zawodowej seniorów Wprowadzenie ulg podatkowych dla pracodawców zatrudniających osoby powyżej	Wiele osób starszych chce i może pracować, jednak napotyka bariery związane z brakiem ofert dostosowanych do ich możliwości oraz niechęcią pracodawców. Ulgi

60. roku życia oraz rozwój elastycznych form zatrudnienia, takich jak praca zdalna, zadaniowa czy w niepełnym wymiarze godzin.	podatkowe oraz elastyczne warunki pracy zwiększyłyby szanse seniorów na pozostanie aktywnymi zawodowo, co pozytywnie wpłynęłoby na ich sytuację finansową i poczucie społecznej użyteczności.
Przeciwdziałanie dyskryminacji osób starszych Wprowadzenie kampanii społecznych i edukacyjnych promujących pozytywny wizerunek seniorów oraz przeciwdziałających ageizmowi, a także stworzenie instytucji Rzecznika Praw Seniora w każdym powiecie, który zajmowałby się ochroną ich praw i przeciwdziałaniem dyskryminacji.	Osoby starsze często spotykają się z marginalizacją na rynku pracy, w dostępie do usług zdrowotnych czy w życiu społecznym. Brakuje mechanizmów skutecznie przeciwdziałających ageizmowi. Kampanie edukacyjne oraz instytucjonalna ochrona praw seniorów mogą zmienić postrzeganie starości i poprawić jakość życia osób starszych.
Poprawa warunków mieszkaniowych seniorów Wprowadzenie programów dofinansowania dostosowania mieszkań seniorów do ich potrzeb, np. montażu poręczy, wind, likwidacji barier architektonicznych, a także rozwój dostępnych cenowo mieszkań wspomaganych dla osób starszych wymagających częściowej opieki.	Wielu seniorów mieszka w lokalach niedostosowanych do ich ograniczeń ruchowych, co zwiększa ryzyko upadków i utrudnia codzienne funkcjonowanie. Koszty modernizacji mieszkań często przekraczają ich możliwości finansowe. Stworzenie systemowych rozwiązań, takich jak dopłaty czy rozwój mieszkań wspomaganych, pozwoliłoby osobom starszym na dłuższe, bezpieczne i samodzielne życie we własnych domach.
Zdrowie Lepszy dostęp do specjalistów Skrócenie czasu oczekiwania na wizyty u specjalistów poprzez stworzenie priorytetowych ścieżek dla osób starszych oraz rozwój geriatry w ramach NFZ.	Seniorzy często wymagają opieki specjalistycznej, jednak czas oczekiwania na wizyty (np. do kardiologa czy ortopedy) wynosi nawet kilkanaście miesięcy. Brak dostępu do geriatry powoduje, że leczeniem osób starszych zajmują się lekarze bez specjalistycznej wiedzy o chorobach wieku podeszłego. Potrzebna jest również skuteczna weryfikacja umówionych wizyt do specjalisty.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICZY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
W dniu 27.03.2025 roku w budynku Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim odbyło się spotkanie dot. proponowanych zmian do ustawy o osobach starszych. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Domów Seniora z gminy miejskiej Starogard Gdański, gminy wiejskiej Starogard Gdański, Skarszewy, Lubichowo oraz przedstawiciele Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu starogardzkiego, przedstawicielka Stowarzyszenia Aktywni Seniorzy AS, przedstawiciele Związku Emerytów i Rencistów, Związku Emerytów i Inwalidów, Dyrektor prywatnego Liceum SALO w Starogardzie Gdańskim, Przedstawicielka Forum Kobiet Pomorskie, Starosta Starogardzki, Etatowy Członek Zarządu, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim, Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej, Naczelnik Wydziału Nadzoru Właścicielskiego i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim. Wszyscy uczestnicy spotkania zgodnie twierdzą, że obecna ustawa ma charakter informacyjny, a więc nie przekłada się na realne zmiany w polityce senioralnej i konieczne jest wprowadzenie konkretnych rozwiązań poprawiających sytuację materialną, aktywność zawodową, dostęp do leczenia oraz jakości życia osób starszych. Na uwagę zasługuje nowa ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia w której kobieta powyżej 60 roku życia oraz mężczyzna powyżej 65 roku życia może zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy, co umożliwia ich korzystanie z usług i instrumentów rynku pracy, a w przypadku znalezienia pracy mogą liczyć na 1 mc dofinansowania wynagrodzenia dla pracodawcy. Bardzo dobrze, że taka możliwość się pojawiła i jest to pewna rewolucja w stosunku do poprzedniej ustawy, natomiast jest to zdecydowanie za mało, aby zachęcić pracodawców.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Anna Kurcaba-Malkus

5.7. POWIAT SZTUMSKI

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Art.2 należy doprecyzować	Brak skonkretyzowania, w jakim zakresie organy administracji publicznej, państwowe jednostki organizacyjne oraz inne organizacje zaangażowane w kształtowanie sytuacji osób starszych zobowiązane są prowadzić monitoring, co skorelowane jest koniecznością prowadzenia rejestrów danych, na podstawie których udzielane powinny być informacje. Warte rozważenia jest zmiana zakresu działania z „monitoringu” na „ocenę sytuacji służącą podejmowaniu przez rząd rozwiązań systemowych”.
Art. 4 (definicje) Osoba starsza – osoba w wieku poprodukcyjnym, tj. 60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni	Taki zapis pozwoli ujednolicić termin „osoba starsza” z innymi aktami prawnymi.
Art. 5 należy doprecyzować	Warte rozważenia jest przypisanie poszczególnych informacji konkretnym organom i organizacjom oraz ich uszczegółowienie. Pozwoli to na przekazywanie usystematyzowanych danych z terenu całej RP będących podstawą oceny aktualnej sytuacji seniorów oraz zmian w prawie.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
Rozmowy w pracownikami ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu sztumskiego, którzy zajmują się wsparciem osób starszych.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Zbigniew Zwolenkiewicz

5.8. POWIAT TCZEWSKI

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Proponuję umocowanie istnienia Rady ds. Polityki Senioralnej na poziomie ustawy. Aktualnie zarządzenie Minister ds. Polityki Senioralnej.	Uwzględnienie jej roli w ocenie realizacji polityki senioralnej.

BA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Julita Jakubowska

5.9. MIASTO GDYNIA

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
W art.3 osoby niepełnosprawne – zamienić na osoby z niepełnosprawnością.	W polskim prawodawstwie coraz częściej stosuje się termin „osoba z niepełnosprawnością”, który jest zgodny z aktualnymi standardami języka wrażliwego i Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami. Termin ten podkreśla podmiotowość osoby, a nie jej cechę czy stan.

W art.3 jest mowa o dostępności rozumiem, że dotyczy to również osób „ze szczególnymi potrzebami”.	Nie wszystkie osoby starsze mają orzeczenia o niepełnosprawności a być może ze względu na swoje cechy albo ze względu na okoliczności w których się znajdują muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, by uczestniczyć w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Potrzebują wsparcie na stałe lub czasowo np. pomoc przy wejściu na piętro, pomoc w komunikacji i odczytaniu dokumentów itd.
Art.5 punkt 7 sytuacja osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów	Zgodnie z przyjętą zasadą w.w.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
Konsultacje przeprowadziłam w środowisku gdyńskich seniorów z Centrum Aktywności Seniora oraz MOPS i GCZ – stąd powyższe uwagi. Według rozmówców: Ustawa generuje jedynie obowiązki informacyjne i to bardzo nieprecyzyjnie .W Gdyni dane zbiera się w oparciu o gdyński standard gromadzenia informacji na potrzeby monitorowania programu senioralnego. Chociaż tytuł szeroki „Ustawa o osobach starszych” nie odnosi się w żaden sposób do kierunków polityki senioralnej. Sformułowania „osoba z niepełnosprawnością”, ma swoje odzwierciedlenie w obecnie obowiązujących ustawach np. Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o świadczeniu wspierającym, czy Strategia na rzecz OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOSCAMI 2021-2030 (Uchwała nr 27 Rady Ministrów z 16 lutego 2021r.).

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Bożena Zglińska

5.10. MIASTO SŁUPSK

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Art. 4 pkt 1: osoba starsza – osoba, która ukończyła 65. rok życia;	— wydłużający się czas życia Polaków oraz okres ich aktywności ; — granica 65 r.ż. zgodna jest z definicją osoby starszej obowiązującej w większości krajów rozwiniętych
Art. 4: dodanie kolejnych definicji pkt 1a: osoba w wieku podeszłym, to osoba w wieku powyżej 65 lat do 75 lat; pkt 1b: osoba w wieku starczym, to osoba w wieku powyżej 75 lat do 90 lat; pkt 1c: osoba w wieku sędziwym, to osoba w wieku powyżej 90 lat.	W brzmieniu z 2015 r. ustawa o osobach starszych dotyczy osób w praktyce osób w przedziale wiekowym od 60 do ponad 100 lat, a więc z założenia w sposób jednorodny traktuje populację seniorów, wśród której różnica wieku może wynosić ponad 40 lat. Takie założenie może prowadzić do błędnych wniosków sugerujących, że potrzeby i sytuacja osób starszych, będących w tak różnym wieku, są podobne. Zaproponowany podział na 3 fazy starości zbieżny jest ze stanowiskiem Światowej Organizacji Zdrowia.

Art. 5 ust 2 Przedmiotem informacji o sytuacji osób starszych dokonywana jest z uwzględnieniem podziału, o którym mowa w art. 4 ust 1a – 1c i obejmuje w szczególności:	Uszczegółowienie i urealnienie informacji dotyczących osób starszych, w zależności od ich wieku.
--	--

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Marcin Treder

5.11. POMORSKA WOJEWÓDZKA RADA SENIORÓW/ REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
<i>Ustawa o polityce senioralnej</i>	Ustawa o osobach starszych jest aktem prawnym mało pomocnym. Potrzebna jest i to od zaraz ustawa o polityce senioralnej, tym bardziej, że zadanie to od niedawna dopisane zostało w ustawie o samorządzie gminnym. A trzeba nam wiedzieć, że tylko nieliczni wiedzą na czym ta polityka senioralna miała by polegać. Tak więc, wydaje się, że słusznym będzie aby na "treściach" ustawy o osobach starszych stworzyć nową "o polityce senioralnej", zaopatrzoną w solidną definicję, bardzo uszczegółowioną. Jednocześnie wskazanym by było, aby w nowej ustawie określono zadania w tej dziedzinie dla gmin, powiatów, i województwa, grupując je odpowiednio na resorty, np. kultury, sportu, zdrowia, rehabilitacji, rekreacji, pomocy społecznej, itp. Sprawą niezwykle ważną w ustawie o polityce senioralnej było by wskazanie tworzenia warunków lub zachęt do tego aby osoby starsze mogły organizować się w klubach, kołach, grupach sąsiedzkich, zawodowych. Cel: integracja i aktywizacja.
<i>Art. 1. 1. Ustawa określa zakres działań rządu na rzecz osób starszych oraz monitorowania i przedstawiania informacji o ich sytuacji. 2. Ustawa określa zakres diagnozy potrzeb i opracowania rekomendacji oraz podmioty uczestniczące w realizacji tego zadania i źródła jego finansowania.</i>	Ustawa w dotychczasowym kształcie nie ma uzasadnienia. Nie wskazuje konkretnych działań rządu na rzecz osób starszych. W obecnym kształcie „Informacja o sytuacji osób starszych” ma charakter sprawozdawczy dotyczący instytucji publicznych. Nie zawiera informacji o potrzebach osób starszych i skali tych potrzeb w kolejnych latach.
<i>Art. 4.1 osoba starsza - osoba, która ukończyła 70. rok życia</i>	W związku z wydłużeniem życia konieczna jest zmiana interpretacji definicji wieku, lub odpowiedniejsze jest określenie "wiek emerytalny". Można w tej kwestii zasięgnąć opinii Towarzystwa Gerontologicznego.
<i>Art. 5.1 wyeliminowanie ageizmu z dokumentów rządowych „Informacja o sytuacji osób starszych”.</i>	Pomimo, że w art. 3 wskazuje się przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na wiek – jako jeden z zakresów monitorowania to język wzmacniający negatywne stereotypy stosowany jest w „Informacji o sytuacji osób starszych za 2023 rok”. Deprecjonujące określenie: osoby w wieku 65+ stają się obciążeniem dla społeczeństwa (współczynnik obciążenia demograficznego) Przykład: str. 8 dokumentu: „Spadek liczby ludności ogółem i wzrost liczby

	ludności w wieku senioralnym skutkuje wzrostem wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszym. (liczby osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku od 15 do 64 lat). Dynamiczny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego zauważalny jest od 2011 r.”
Art. 5.2. dodanie do katalogu „Przedmiotów informacji” obszaru przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych	Uzupełnienie katalogu zbieranych informacji o obszar przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych we wszystkich rodzajach (ekonomiczna, fizyczna, psychiczna, seksualna) z podziałem na płeć i wiek oraz miejsce doświadczania przemocy i osoby stosujące przemoc. Rozpoznawanie świadomości zachowań przemocowych.
Art. 5.2. 6) Dostępność i poziom usług społecznych, w tym opiekuńczych	Zamiast „usług socjalnych” proponujemy „ usług społecznych ” w celu wyeliminowania kojarzenia seniorów jedynie z ubóstwem i jako klientów pomocy społecznej (jedynie 10% seniorów jest objętych pomocą socjalną)
Art. 5.2. 7) sytuacja osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów	Używanie języka inkluzywnego.
Art. 5. 1. Rada Ministrów corocznie, do dnia 31 maja , przedstawia Sejmowi i Senatowi informację o sytuacji osób starszych	Skrócenie terminu przygotowania informacji spowoduje, że dokument nie będzie dotyczył danych archiwalnych (sprzed 2 lat) i umożliwi skuteczniejszą realizację polityki senioralnej.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
Pomorskie Forum Rad Seniorów – przedstawiciele pomorskich gminnych i powiatowych rad seniorów – coroczne spotkania Forum
Pomorska Wojewódzka Rada Seniorów – przedstawiciele środowiska naukowego, Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Rad Seniorów oraz organizacji pozarządowych wskazanych przez Pomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego – propozycja zmian przesłana elektronicznie przez członków Rady w terminie do dnia 30 marca 2025.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Barbara Bałka, Ewa Filipka

5.12. POMORSKA DELEGATURA OBYWATELSKIEGO PARLAMENTU SENIORÓW

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
Zobowiązać Ministerstwo Obrony Narodowej do realizacji art. 2 nowelizowanej Ustawy	Brak informacji MON o realizacji art. 2 [zgodnie z ustaleniami zawartymi w Uchwale nr 161 Rady Ministrów z 26.10.2018 r. MP z 30.11.2018, poz. 1169] nie pozwala na ocenę polityki senioralnej, którą zgodnie z ustawą ma troszczyć się również MON, szczególnie że jego Seniorzy spełniali obowiązki szczególne. Opinia publiczna w tym żołnierze w stanie spoczynku, mają prawo wiedzieć, jak MON realizuje swoje obowiązki wynikające z ustawy.

Proponuję w nowelizowanej ustawie uzupełnienie ją o prawo seniora do skorzystania z ustawowo zapisanego na jego rzecz prawa do bezpłatnej pomocy prawnej w formie adwokata z urzędu, w przypadku wykorzystania nieporadności seniora, wprowadzenie go celowo w błąd z zamiarem oszustwa, czy też innych czynności godzących w jego dobro	W ramach nowelizacji ocenianej ustawy rekomendujemy zwiększenie ochrony prawnej przed niechcianym telemarketingiem i nieuczciwymi praktykami marketingowymi w handlu i usługach m.in. przed podawaniem niepełnej informacji o produktach, warunkach ich zwrotu lub warunkach odstąpienia od umowy na wykonanie usługi, a także przed dodawaniem do umów nieuprawnionych klauzul, stosowanie w dokumentach niezrozumiałego języka i zapisywanie części istotnych informacji drobnym drukiem, pozorując ich rzekomy brak znaczenia tychże zapisów. Uprawnienia te spowodują, że każdy kto chciałby działać na szkodę seniora oszukując go lub okłamując, doprowadzając do nieprawidłowego rozporządzenia swoim majątkiem i na swoją rzecz, będzie musiał się liczyć z poważnymi konsekwencjami swego działania, za ewentualne czyny penalizowane w Kodeksie karnym wobec przemocy dotyczącej osób starszych, w związku z ich nieporadnością.
Proponuję również dokonać w tzw, Niebieskiej Karcie wprowadzenia — kategorii wiekowej wraz z dokładnym opisem koniecznego wsparcie, jakie winna ta Karta udzielać osobie zagrożonej, gdyż aktualnie osoby potrzebujące pomocy i wsparcia praktycznie są straszeni założeniem im Niebieskiej Karty; — wprowadzenie monitorowania przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych poprzez uwzględnienie tej kwestii w Rocznych raportach sporządzanych przez Rząd	Wprowadzeniu tego typu rozwiązania przyczyni się do osiągnięcia oczekiwanych efektów, które winna przynieść instytucja Niebieskiej Karty
Zgłaszam również uwagę ogólną co do treści — składanych sprawozdań [zgodnie z aktualnie obowiązującą Uchwałą nr 161 Rady Ministrów z dnia 26.10.2018 r.]	Konieczne jest nadanie Raportowi o sytuacji osób starszych formy ocennej, stanowiącej rodzaj diagnozy obrazującej stopień zaspokajania potrzeb w analizowanych obszarach, we wszystkich resortach, a nie traktowanie Raportu jedynie jako zbiory informacji statystycznych, podających skalę udzielanych świadczeń rzeczowo-finansowych. W związku z zakładanymi wypracowaniem mechanizmów współpracy między sektorem zdrowia i polityki społecznej zawartym w rządowym programie „Polityka społeczna wobec osób starszych do 2030 r.” koniecznym wydaje się wprowadzenie instytucji koordynującej politykę społeczną. Zauważyć należy, że RPO doceniając ten kierunek prac, stoi na stanowisku, że działania podejmowane na rzecz seniorów, łączą w sobie działania ze znacznie szerszym spektrum. Aktywne docieranie z informacją o usługach i ofercie, dostosowanie mieszkań do potrzeb osób starszych, rozwiązywanie problemów osób „zamkniętych” na wyższych piętrach bez windy, działania kulturalno-oświatowe, partycypacja społeczna, przeciwdziałanie samotności i depresji – to obok ogólnej ochrony zdrowia i pomocy społecznej również są bardzo istotne obszary wymagające wspólnych działań. W tym zakresie instytucja koordynująca powinna mieć uprawnienia korygujące poszczególne działania oraz

	wskazywać luki i priorytety w zakresie wypracowania międzyresortowych rozwiązań. Pozwolę sobie zwrócić uwagę, że w ocenie RPO system opieki zdrowotnej i pomoc osobom starszym, jest niewydolny oraz nieprzygotowany na gwałtownie postępujące zmiany demograficzne, a nadto na „przyrost” najstarszej populacji obywateli. Nowelizacja ustawy o osobach starszych winna zobowiązać Rząd do corocznej informacji o stanie zdrowia osób starszych i opiece zdrowotnej nad nimi – sporządzanej wg. tej samej metodologii, na podstawie tych samych mierników, gdyż jak dotąd publikowane coroczne Raporty, są nieporównywalne [rok do roku] i nie mogą zawierać odniesień do realizacji założonych celów, ani dokonać porównań do zdefiniowanych wskaźników. Nadal jest brak koordynacji między sektorem zdrowotnym i społecznym oraz między różnymi świadczeniodawcami usług dla seniorów w ramach tego samego sektora. Rozziew między polityką zdrowotną a społeczną, pogłębia się pomimo ustawowego zobowiązania ministerstw do współpracy. MZ nie podejmuje zadań zapisanych w dokumencie „Polityka społeczna wobec osób starszych do 2030 r.- Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność. ” Raport semestralny Komisji Europejskiej dla Polski podkreśla brak postępów we wdrażaniu skutecznej koordynacji usług zdrowotnych z socjalnymi. Zapisane zadania Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji o kreowaniu polityki senioralnej są wdrażane jedynie częściowo. Należy naszym zdaniem ponownie ustalić sposób raportowania rocznych sprawozdań dotyczących sytuacji seniorów. Koniecznym jest, aby można z Raportu dowiedzieć się, jakie środki przeznaczone są na realizację polityki senioralnej wspomagają działania na rzecz seniorów, poprzez m.in. na ich większą znajomość cyfryzacji, możliwość posługiwania się internetem, czy też podobne pozyskane umiejętności. Obecnie Raport wykazuje szereg działań, których nie można np. porównać „rok do roku” w zakresie osiągniętych efektów.
--	--

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
Przedstawione propozycje są ustaleniami, które prowadziliśmy od III kadencji OPS w ramach działalności Pomorskiej Delegatury, uczestnicząc w licznych spotkaniach, dyskusjach konferencjach, sympozjach, a nadto są dorobkiem Aktywu wielu Pomorskich Organizacjach zajmującymi się realizacją polityki senioralnej m.in. : - Polskiego Związku Emerytów i Rencistów, - Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, - Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, - Stowarzyszenia Oficerów Marynarki Wojennej, - Stowarzyszenia Weteranów Misji Pokojowych ONZ, - Stowarzyszenia Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego - Stowarzyszenia „Pokoleń” Wybrzeża Gdańskiego - Obywatelskiego Biura Interwencji – Ogólnopolska Organizacja Obywatelska, - Rad ds. Seniorów w JST Województwa Pomorskiego, których Przedstawiciele wchodzi w skład Prezydium Pomorskiej Delegatury OPS. Nadto poinformować należy, że poważnym źródłem naszej wiedzy oraz informacji dotyczących prezentowanych stanowisk w wyżej wymienionych propozycjach i ocenach, były i są od szeregu lat realizowane studyjne wyjazdy Członków Prezydium Pomorskiej Delegatury OPS [z udziałem Delegatów OPS z danej JST, czy też z sąsiedniej JST] do poszczególnych gmin, miast, powiatów w Województwie Pomorskim, w celu podzielenia się dobrymi praktykami w ramach realizacji polityki senioralnej, podczas których przedstawiamy nasze efekty działań, w formie prezentacji, dyskutujemy nad informacją przedłożoną przez Władze danej JST oraz jego Aktyw realizujący politykę senioralną.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Jacek Gibała

5.13. PRZEDSTAWICIEL NIEZALEŻNEGO SAMORZĄDNEGO ZWIĄZKU FUNKCJONARIUSZY I PRACOWNIKÓW WIĘZIENICTWA W CZARNYM

TREŚĆ PROPONOWANEGO ZAPISU	UZASADNIENIE
W celu wsparcia profilaktyki zdrowotnej oraz poprawy jakości życia osób starszych, wprowadza się obowiązek: — regularnego monitorowania ich stanu zdrowia, w tym pomiaru ciśnienia krwi, poziomu glukozy i cholesterolu, — prowadzenia dokumentacji wyników badań profilaktycznych oraz analizowania danych celem identyfikacji głównych potrzeb zdrowotnych osób starszych. Realizacja monitorowania stanu zdrowia osób starszych odbywa się we współpracy z: — placówkami opieki zdrowotnej, — jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, — organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych.	Profilaktyka zdrowotna dla seniorów jest kluczowa, ponieważ regularne monitorowanie stanu zdrowia pozwala na wczesne wykrywanie schorzeń i wdrażanie odpowiedniego leczenia. Wprowadzenie takich działań zmniejszy ryzyko powikłań zdrowotnych, poprawi jakość życia seniorów oraz odciążą system opieki zdrowotnej.
Opiekunowie osób starszych są zobowiązani do posiadania kwalifikacji potwierdzonych certyfikatem, ukończeniem kursów specjalistycznych lub doświadczeniem zawodowym w opiece nad seniorami.	Kontrola kwalifikacji opiekunów zapewni seniorom bezpieczeństwo oraz profesjonalną opiekę. Wykwalifikowani opiekunowie są lepiej przygotowani do radzenia sobie z różnorodnymi potrzebami i sytuacjami, co podnosi standard opieki.

Kontrola kwalifikacji opiekunów odbywa się cyklicznie.	
Pomieszczenia takie jak Kluby Seniora przeznaczone dla osób starszych powinny spełniać określone standardy dostępności technicznej, bezpieczeństwa i dostosowania do potrzeb osób starszych.	Określenie pomieszczeń dla seniorów jest niezbędne, aby zagwarantować im komfort i bezpieczeństwo. Dostosowanie przestrzeni wpłynie pozytywnie na ich samopoczucie oraz stworzy środowisko sprzyjające ich aktywności i zdrowiu.

ŚRODOWISKA Z KTÓRYMI PROPONOWANE ZMIANY ZOSTAŁY SKONSULTOWANE

OPIS PROCESU KONSULTACJI (UCZESTNICY, TERMIN, OKOLICZNOŚCI ITP.)
Posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów w Czarnem w dniu 26.03.2025 r.

OSOBA ZGŁASZAJĄCA PROPONOWANE ZMIANY

Dawid Rotkiewicz